

Vit sótu har sum ein veingjabrotin fuglur

»Javnaðarflokkurin, Bjørn á Heygum og Finnbugi Arge gjørdur, at vit ikki sótu har sum ein maður á Christiansborg. Gjøgnum teir vistu danska stjórnin, at føroyingar vóru ósamdir innanhýsis. Tí var ringt at fáa nakað ígjøgnum«, sigur Sámal Petur í Grund

Sjúrður Skaale

Sámal P. í Grund er tann av landsstýrismonnunum, sum tyðiligast hevur givið til kennar, at hann er illa nøgdur við avtaluna.

«Avtalan er ein skomm», bleiv hann endurgivin fyri at siga stutt eftir, at samráðingarnar vóru lidnar.

Stendur hann við ta metingina?

– Tað er greitt, at avtalan ikki er góð, tá vit hyggja at, hvussu stóðan er, og hvør tørvurin Føroyum er, sigur hann. Men meta vit hana í mun til hinar avtalurnar, gjørdar eru, so er greitt, at hon er betri enn tær.

Hvat meinti tú við, tá tú segði, at hetta var skomm?

Debitor-kreditor avtala

– Tað er ein skomm fyri okkum at koma heim við eini so vánaligari avtalu,

men tað er fyrst og fremst ein skomm fyri donsku stjórnina, sigur hann.

Sámal Petur heldur tað vera skammiligt, at annar parturin í einum ríkis-felagsskapi kann bera seg soleiðis at, sum danska stjórnin ger í hesum døgum.

– Tað er jú tyðiligt, at danir onga sum helst ábyrgd vilja taka av, at teir eru størri parturin í einum felagsskapi millum bæði londini, sigur hann.

– Fyri mær er eingin ivi um, hvat hetta merkir: Danir siggja als ikki ríkis-felagsskapin sum ein felagsskap longur. Viður-skiftini millum Føroyar og Danmark eru rusedað eina debitor-kreditor avtalu.

Spiltu spælið

Men hava føroyingar ikki sjálvir skyldina av, at úrslitið bleiv sum tað bleiv? Var tað ikki vitleyst at krevja, at danir skulu gjalda fyri bankabjargingarnar – og at

fara út við tí alment?

– Nei, skalt tú náa nakað í eini samráðing, so mást tú byrja við at seta stór krøv, svarar Sámal Petur.

– Men bæði Finnbugi Arge, Bjørn á Heygum og Jóannes Eidesgaard gjørdur beinan vegin greitt, at teir hildu hetta vera órealistiskt.

– Ja, tað gjørdur teir. Og tað var tann størsti feilurin í øllum hesum. Javnaðarflokkurin og partar av sambandsflokkinum søgdu alment, at kravið hjá okkum ikki hevdu fulla undirtøku. Hetta frættist sjálvsagt til Danmarkar – og soleiðis visti stjórnin, at vit ikki stóðu sum ein maður.

– Gjørdur tey almennu úttalisi tú sipar til, at tit stóðu veikari undir samráðingunum friggjadagin?

– Avgjørt! Vit sótu jú har sum ein veingjabrotin fuglur. Danir vistu, at øll samgongan ikki stóð aftanfyri tey krøv, vit settu fram. Tí kundu teir lova sær at kveistra tey av borðinum.

– Hævar sjálfstýrisflokkurin ongantíð íkast í hesum krøvum?

– Nei, vit hava alla tíðina líka síðani 6. oktober 1992 – sagt, at bankabjargingin var eitt ríkismál.

Einki við kanningina at gera

– Høvdur tit kunnað fingið kravið ígjøgnum, um nakrir føroyingar ikki høvdu sagt

seg ivast í tí frammanundan?

– Tað er ilt at siga, men tað er eingin ivi um, at vit høvdu staðið nógv sterkari. Tí tað einasta danir høvdu at halda seg til – bur tursað frá teirri innanhýsis føroysku ósemjuni – var, at bankakanningin er farin í gongd, og at vit biða eftir eini frágreiðing.

– Men hesi bæði málini hava jú slett onki við hvørt annað at gera. Okkara krav tók stóði í pástandinum um, at talan er um eitt ríkismál, og at danir tí skulu rinda fyri bankabjargin-gina. Og kanningin snýr seg um, hvørt alt fór rætt fram viðvíkjandi partabreva-býtnum ella ikki. Tað er jú slettis ikki tað sama.

Sámal Petur greiðir frá, at danir undir samráðingunum førdu fram, at tann danska stjórnin aldrin hevur bjargað einum banka.

– Men hetta argumentið býtur seg sjálvt í halan. Tí danir kravdu jú, at vit skuldu bjarga bankanum. Og hvi skulu vit tað, tá teir aldrin hava gjørt tað sjálvir?

Vit kunnu standa sterkir

Sámal Petur heldur annars nettupp kravið um bankakanningina vera eitt gott dømi um, hvussu sterkir føroyingar kunnu standa, um bara vit standa saman.

Sámal P. í Grund: Í málinum um bankakanningina stóðu føroyingar sum ein maður. Tí stóðu vit sterkir. Hesaferð stóðu vit veikir orsakað av úttalilsum frá ávísam samgongupolitikarum

– Tá vit settu tað kravið fram, eydnaðist okkum at ávirka ta politisku skipanina í Danmark, tí vit stóðu vit sum ein maður. Tað gjørdur vit ikki friggjadagin – og tað var størsta mistakið.

– Verður hetta tikið upp í

samgonguni?

– Sjálvandi verður tosað um tað. Tí eg haldi at hetta hevur víst, at í øllum samráðingum krevja vit at standa sum ein blokkur. Annars kemur einki burtur úr.

Hatta eru bíligar undanførslur frá Sámal Peturi

»At geva øðrum skyldina fyri, at tað púra órealistiska kravið um endurgjald ikki kom ígjøgnum, er ein bílig undanførsla fyri at hava valt skeivan taktikk« sigur Finnbugi Arge. »Men tað var ikki bara órealistiskt, at danir fóru at rinda fyri bankan. Tað hevði eisini verið bæði órímligt og óynskiligt, høvdu teir gjørt tað«

Sjúrður Skaale

Finnbugi Arge hevði ikki ætlað sær at siga meira um taktiska uppleggið til samráðingarnar. Men tá nú Sámal Petur í Grund setir beinleiðis ákærur fram ímóti honum, vil hann kortini geva svar uppá taltu:

– Hatta er tvætt! sigur hann. Danir hava jú langt síðani gjørt greitt, at hetta kravið fór at verða ógjørligt at fáa ígjøgnum.

Vistu tað áðrenn

Finnbugi visir á, at Sonja Mikkelsen, sum er ráðgevi hjá Lykketoft, hevur sagt, at

tað var púra órealistiskt at fáa hetta kravið ígjøgnum. Og at Kirsten Jacobsen hevur sagt tað sama.

– Hinvegin er frá danskar í síðu sagt, at møttu føroyingar upp við rentuskáa sum fremsta kravið, so vóru møguleikarnir stórir.

– Og hetta er jú tað, sum

bæði Jóannes Eidesgaard, Bjørn á Heygum og eg sjálvur hava talað fyri alla tíðina. So at geva okkum skyldina fyri, at hin æðlanin ikki bar til, tað haldi eg vera nokk so flott.

Framhald á síðu 9

